

Odesszai vendégek Csongrád megyében

A testvérmegyei kapcsolatok, a kölcsönös tapasztalatcserek keretében tegnap, hétfőn odesszai delegáció érkezett Szegedre. A küldöttség vezetője J. P. Parascsenko, Ukrajna Kommunista Pártja Odessza Területi Bizottságának osztályvezetője. Tagjai: Sz. P. Vistolenko, Odessza terület helyettes főépítésze és G. I. Szapenyuk, az Odesszai Közlekedéscsoporthoz tartozó igazgatója.

A vendégeket a délelőtti órákban a Teszöv székházában fogadták a tsz-szövetség képviselői, ahol Bartha László, a megyei pártbizott-

ság titkára szolt a hagyományos, a testvérvárosi megyei kapcsolatok jelentőségéről. Haskó Pál, a szövetség titkára adott ezt követően áttekintést vidékünk mezőgazdaságának, élelmiszeriparának helyzetéről, törekvéseiről.

Tegnap délután a Móra Ferenc Múzeum munkásmozgalmi gyűjteménye, s a Somogyi-könyvtár megtekintése szerepelt a programban.

A delegáció ötnapos látogatása során több ipari mezőgazdasági üzemet keres fel a beruházási, településfejlesztési tapasztalatcsere keretében.

Szeminárium

A Vizgazdálkodási Tudományos Kutatóközpontban hétfőn ötnapos nemzetközi vizgazdálkodási szeminárium kezdődött, amelyet az ENSZ műszaki fejlesztési fősztályának (DTCD) és környezetvédelmi szervezetének (UNEP) felkérésére az Országos Vízügyi Hivatal és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság szervezett. A tanácskozáson 60 külföldi és 15 magyar vizgazdálkodási szakértő, valamint több nemzetközi szervezet képviselője vesz részt.

A szeminárium a fejlődő országok vizgazdálkodásához nyújt módszerbeli segítséget. A szakértők a vélemények egyeztetése után közös ajánlásokat fogalmaznak meg.

Az erőforrások bővítéséről

A közgazdasági hónap megnyitóján, Szegeden, igen tanulságos előadást tartott *Bácskai Tamás*. Előadásának tartalmi ismertetését, összefoglalását kíséreljük meg az alábbiakban. Tudósításunkban rövid utalásokat közöltünk ugyan, az előadás nagy visszhangja azonban indokolja, hogy részletesebben visszatérjünk rá.

Ez a gazdasági év még kitűnő hajrával is csak megközelítheti a tervet. Ennek okai ismertek. A kemény téltől kezdve, még számos tényező okolható. Mindez hatalmas a közeljövőre, és a feltételek a reform halaszthatatlan dinamizálása mellett sem lesznek könnyűek. Mindez felveti az erőforrások feltárásának és növelésének problémáját.

A vélemények igencsak megoszlanak. Vannak, akik azt tartják: a vállalati erőforrások csak külső hitellel és tőkejuttatással bővíthetők. Jelentős azok tábora is, akik viszont azt vallják: még számottevő forrástartalékkal rendelkezünk. Az álláspontok között feszül a valóság, mely szerint a bankpréssal semmire sem megyünk, külföldi hitel csak módjával vehető fel, noha bonitásunk a pénzügyben kitűnő, míg a harmadik lehetőség, a működő tőke bevonása, még számos előfeltétel hiánya miatt csak lassan nöhet, mivel a külföldi tőke nyilvánvalóan nem működhet a hazai szabályozási feltételek mellett (adózás, szabályozóváltozások gyakorisága stb.). Ezzel a logikával szükségképpen oda jutunk, hogy a *leggyorsabban a forrástartalékok feltárásával könnyíthetünk magunkon*.

Mielőtt még néhány gyakorlati lehetőségről szó esne, hadd jelezzem: a hazai eredeti tőkefelhalmozás folyamata még nem fejeződött be, így saját gazdálkodásunk színvonalának emelése, függetlenül a mai nehézségektől is, előírja a forrástartalékok feltárását. A fejlődés ugyan egyszerűen nem képzelhető el a tőkehiányos állapotban. Láttuk az elmúlt, közel két évtized alatt, hogy a jórészt hitelből megvalósult fejlesztések elsősorban a hazai feltételek miatt vesztek a gépkönyvekben és prospektusokban, na és a fejlett országok teljesítményéhez, rögzített színvonalukból. Voltaképpen csak a vitában, de nem az életben létezik olyan alternatíva, mely nem számol a tőketartalék tudatos és komoly feltárásával.

Nézzünk néhány gyakorlati lehetőséget.

Mindenütt gond a pénzügy. E mögött két olyan jelenség bujkál meg, amelyről csak ószintén érdemes beszélni. Az egyik az, hogy *nem lehet olyan vállalatot, szövetkezetet találni, ahol ne lenne naprakész fejlesztési elképzelés.* Ebből, ha ki nem mondtatnánk, arra lehet következtetni, hogy *csak beruházási fejlesztéssel képzelik el a kibontakozást. De a piaci helyzet, főleg az exportnál, már nem vagyunk annyira naprakészek, amit az új mutató, miszerint az 1977. évi KB-határozat nyomán a gyártmány szerkezetünk alig változott. És akkor még szó sem volt arról, mily komoly veszély egy-egy beruházás hosszadalmas megvalósítása. A másik jelenség pedig az, hogy noha a gazdasági realitások alapján bizonyos ágazatok bizonyos vállalatai nem fejleszthetők, önként nem mondják ki, pedig náluk jobban senki nem látja a piaci és a rentabilitási nehézségeket. Féltő, hogy a közeljövő valódi önállósága igen sok vállalatlaltnál fog meglepetést hozni.*

Az első lépés a vállalati életben a tőkeallokáció tüzetes vizsgálata. Igen lassan terjed az, hogy a fölösleges épületeket és gépeket pénzre tegyük. Igaz, még nincsenek jól működő szervezeteink a tőke áramoltatására, a beruházott vagyon

Nagyon lényeges, hogy a befektetéseket jól gondoljuk meg. A modern fejlett gazdaságokban elterjedt módszer a *diverzifikáció*. Egy kevésbé jövedelmező tevékenységet, melyben jelentős tőke fekszik, de kivonása nem célszerű, fenn lehet tartani azzal is, hogy a jövedelmet máshol fektetjük be. Így tartják fenn Japánban a mienknél sokkal termelékenyebb, de szerényen hozó textilipart, főleg a belső szükséglet fedezésére. Diverzifikáció lehet például, hogy egy alacsony jövedelmezőségű vállalat szabad tőkéjét például kötvénybe fekteti. Az ipar árbevételárnyos nyeresége itthon tíz százalék körül van, míg a kötvények biztosított évi kamata ezt lényegesen haladja meg. Azt is megjegyzem, hogy néhány évvel ezelőtt egy hazai textilipari vállalat japán szakértőket kért fel, fejlesztési politikájának bírálatára. Meglepett volt a javaslatuk: építsenek a pesti Belvárosban parkolóházakat. De ez csak egy példa. *A feladat, hogy szüntelenül keressük a befektetések maximális hozamát, de ne csak a kerítésen belül.*

Az erőforrások feltárásának van egy jól ismert területe: a szervezés. Ezt azonban komplex módon kell érteni. A jó gazdálkodás csak akkor hozza meg gyümölcsét, ha takarékosan bánunk az anyaggal, még a bérral is — ami főleg azt jelenti, hogy csak teljesítmény-egyenértékűt fizetünk, de ez, mint a vgmk-ban látjuk, lehet magas is — és mindennel, ami pénzbe kerül. A takarékosan nem mozgalom, mint megszoktuk, hanem az eredményes gazdálkodás alapállása. Noha a szervezésben is jócskán elmaradtunk az ismert párt- és kormányhatározat követelményeitől, ez jól ismert és főleg a külföldiek érték el jó eredményeket. Nos, azt igazán meg lehet tenni, még pénzbe sem kerül, hogy szervezőinket beföldi bérért külföldieknek tekintjük. Ez viccesnek tűnik, de nagyon komoly, ugyanis a szervezést úgy kell felfognunk, mint egy beépített ellenőrzést, mely nem egyéni zaklatásunkat, hanem érdekünket és persze az egész társadalom céljait szolgálja.

A probléma, bár napi gondokkal küzdünk, nem oldható meg gyorsan. De számos példa van a világban, hogy nem reménytelen a tőkefelhalmozásnak az optimumát megteremteni. Japán mindenki irigyli, de kevesen gondolják át, hogy a század elején hol álltak, mit vesztek a második világháború alatt, mily szegények természeti kincsekben — és mégis. De van más példa is. Voltaképpen egy régi, még Széchenyi István korából magunkkal hurcolt problémáról van szó: *megérteni az értékkezelésének mikéntjét.* Azt, hogy a jólét nem állami adomány, hanem közös munkánk eredménye. Ezt kellene legalább az egyéni háztartás és költségvetés szintjén megvalósítani. És talán az is kiderülne: nem is vagyunk olyan szegények!

Az erőforrások feltárásának van egy jól ismert területe: a szervezés. Ezt azonban komplex módon kell érteni. A jó gazdálkodás csak akkor hozza meg gyümölcsét, ha takarékosan bánunk az anyaggal, még a bérral is — ami főleg azt jelenti, hogy csak teljesítmény-egyenértékűt fizetünk, de ez, mint a vgmk-ban látjuk, lehet magas is — és mindennel, ami pénzbe kerül. A takarékosan nem mozgalom, mint megszoktuk, hanem az eredményes gazdálkodás alapállása. Noha a szervezésben is jócskán elmaradtunk az ismert párt- és kormányhatározat követelményeitől, ez jól ismert és főleg a külföldiek érték el jó eredményeket. Nos, azt igazán meg lehet tenni, még pénzbe sem kerül, hogy szervezőinket beföldi bérért külföldieknek tekintjük. Ez viccesnek tűnik, de nagyon komoly, ugyanis a szervezést úgy kell felfognunk, mint egy beépített ellenőrzést, mely nem egyéni zaklatásunkat, hanem érdekünket és persze az egész társadalom céljait szolgálja.

Az erőforrások feltárásának van egy jól ismert területe: a szervezés. Ezt azonban komplex módon kell érteni. A jó gazdálkodás csak akkor hozza meg gyümölcsét, ha takarékosan bánunk az anyaggal, még a bérral is — ami főleg azt jelenti, hogy csak teljesítmény-egyenértékűt fizetünk, de ez, mint a vgmk-ban látjuk, lehet magas is — és mindennel, ami pénzbe kerül. A takarékosan nem mozgalom, mint megszoktuk, hanem az eredményes gazdálkodás alapállása. Noha a szervezésben is jócskán elmaradtunk az ismert párt- és kormányhatározat követelményeitől, ez jól ismert és főleg a külföldiek érték el jó eredményeket. Nos, azt igazán meg lehet tenni, még pénzbe sem kerül, hogy szervezőinket beföldi bérért külföldieknek tekintjük. Ez viccesnek tűnik, de nagyon komoly, ugyanis a szervezést úgy kell felfognunk, mint egy beépített ellenőrzést, mely nem egyéni zaklatásunkat, hanem érdekünket és persze az egész társadalom céljait szolgálja.

A keresetszabályozásról
A Csongrád megyei közgazdasági napok rendezvényei keretében ma, kedden délután 2 órakor az SZMT Eszperantó utcai székházában Hámori Antal, a SZOT közgazdasági osztályának főmunkatársa a keresetszabályozás aktuális kérdéseiről tart előadást.

Népfrontválasztások Ságváritelepen

A külvárosi dühös ember

Lassan gyülekeztek a ságváritelepiek az utolsó meleg októberi délutánon. Akik időben érkeztek, azok sem igyekeztek a komor művelődési ház nagytermébe, inkább az udvaron — kisebb csoportokban — beszélgetve várták a választási gyűlés kezdetét. Jó negyedórát csúsztak, mondván, a többség azért „várat magára”, mert akad még munka a földeken. Szürkültre — amikor *Ördögh Károly*, a népfőnt helyi titkára már javában tartotta beszámolóját — csak-csak megtelt a barátságosan nagyterem. Így közel százan hallgatták a helybéli népfőnt munkájának eredményeit.

Nem mintha nem tudtak volna erről, hiszen a hulladékgyűjtésben maguk is részt vettek, éppen úgy, mint az önerős gázvezeték, kerékpárút, járda építésében, a csatornatisztítás és virágosítás munkálataiban. Ismerték jól azt is, hogy a műjégy-pálya mielőbbi megvalósulásáért összesen 15 ezer forintot tettek az asztalra, tég-

lajegyeket vásárlandó. És persze saját bőrükön érzik és érezték azokat a gondokat is, amelyeket titkáruk csokorba szedve sorolt. Véghallgatták türelmesen a tanács képviselőjét, *Mónus Ernőt*, a mezőgazdasági és élelmiszerügyi osztály vezetőjét, de aztán elindult a jogos panaszok áradata. Néhányan a népfőntbizottságot ostorozták-okolták, mondván, tehetetlenek bizonyultak a ságváritelepiek panaszainak orvoslásában.

Figyeltem a népfőnttitkárt. Papírjaiba temetkezve, szemlesütve jegyzetelt. Mert mit tehet a népfőnt, ha két élelmiszerbolt van ugyan a telepen, de az egyik sorozatban nem üzemel; tud-e jobb áruellátásról gondoskodni, a megmaradt egyetlen boltban; szabályozhatja-e a Volán által megállapított 20 perces buszjáratokat; építhet-e önjelölt gyógyszertárat, férfifodrásüzletet; megjavíthatja-e az idők alatt elavult csövezeteket?

Elkeseredettek voltak a ságváritelepiek. *Mostoha-gyereknek érzik magukat egy „jól működő” város peremén.* Se nem falusiak, se nem városiak. A felemáság minden hátrányával „megáldottak”.

Csoda ezek után, ha elöregszik a telep? Sem fiatal, sem a középgeneráció képviselőit nem láttam. Az öregek maradnak a csőtörések miatt aláázott házaikban, a kivilágítatlan utcákban, gyógyszerár és bolt nélkül. Sajnos, úgy tűnik, rajtuk még a területfejlesztési hozzájárulás nem segíthet, jöllehet, megszavaznák, ha biztosak lehetnének abban, hogy jobb lesz a soruk, a körülményeik.

Késve érkeztek a népfőnt által kért randevúra a ságváritelepi emberek, de alig akartak elmenni. Mondták sokáig sérelmeiket. Öreg este volt már, amikor megválasztották az új vezetőket, amelynek elnöke *Ördögh Károly*, titkára *Szabó Géza* lett.

Kalocsai Katalin

Építőmunkások gondjairól

Szakszervezeti választásra került sor a Délépnél is. Először *Laczkó György* szb-titkár tartotta meg beszámolóját az eltelt öt év munkájáról, az elért eredményekről, valamint a megoldatlan gondokról. Építőiparról lévén szó, az 1980-tól 1985-ig terjedő időszakban a vállalati szakszervezeti bizottságnak nagyobb figyelmet kellett fordítania a munkaerőhelyzetre és az ezzel kapcsolatos feladatokra. A fizikai dolgozó lét-szám csökkenése miatt jobban kellett ügyelnie a munkaszervezésre, a munkaerő helyi légrétegre és az emberi kapcsolatokra, a munkakörülmények javítására.

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak átlagbéré 17,3 százalékkal emelkedett. A szám önmagában nagyon szép, az árak emelkedését mégsem ellensúlyozza, a Délép jövedelemteremtő és adóviselő képességének romlása miatt. Az eredménye témában az, hogy a fizikai dolgozók az átlagnál magasabb béremelést kaptak, szigorúan a minőségi munka alapján.

A Délépet mindig is az jellemezte, hogy kimagaslóan többet tett a megye vállalatai között a bérben felüli juttatásokért. A napi egyszeri főétkezést valamennyi munkaterületen biztosította — építőiparról lévén szó, ez óriási dolog. Tetemes pénzüsszeget vitt el a költségvetésből a 810 férőhelyes munkásszálló üzemeltetése. Javult a munkásszállítás helyzete, megszűntek a bódés-személy-

szállító járatok. Valamennyi dolgozó kap munka- és védődíjat. Az szb segített a dolgozók lakásproblémáinak megoldásában, másoknak kedvezményes anyagvásárlásra adott lehetőséget, vagy építkezéshez gépet, szállítóeszközt biztosított. A bérben felüli juttatások közé tartoznak a Délépes sportolási lehetőségek, a klub kulturális rendezvényei, az oktatási programok.

A beszámolót élénk vita követte. A hozzászólók közül többen a szociális körülmények további javítását kérték (*Kövágó Andre, Mészáros Gábor, Brandt György*). Elmondták, hogy egyes munkaterületeken, főleg a terület átvételekor nincs melegező, öltöző, raktár, olykor még víz sem. Je-

lezték azt is, hogy egyes szakmákban nincs utánpótlás, ezért a felelősségteljes munka értékét vesztik. Megfogalmazódott az az igény, hogy a munkások napi nyolc órában keressék meg a szükséges jövedelmüket, ne legyen szükség a géemakákra. *Sipos Mihály*, a vállalat vezérigazgatója is elmondta véleményét. Utalt az építőipari, közülük is a házigyáras vállalatok nehéz helyzetére, a nyereség hiányára. Jelezte, hogy a Délép vezetése keresi a lehetőségeket, hogyan lábáljon ki a válságból, az építési tevékenységen kívül mibe fogjon a jövőben.

A küldötték megválasztották az új, 15 tagú szakszervezeti bizottságot: a titkár újra *Laczkó György* lett.

F. K.

Szakszervezeti küldöttség utazott Lódzba

A Lengyel Pedagógusok Szövetségének Lódz megyei vezetősége meghívására tegnap, hétfőn ötnapos látogatásra szakszervezeti küldöttség utazott Lódzba. A küldöttség vezetője *Fabula Andrásné*, a Pedagógusok Szakszervezete Csongrád Megyei Bizottságának titkára; tagja: *Sipos Sándorné*, a Juhász Gyula Tanárképző

Főiskola szakszervezeti bizottságának titkára. Részt vesznek a Lengyel Pedagógusok Szövetségének 80. évfordulója, és a nemzetközi nevelés napja alkalmából megrendezésre kerülő ünnepségeket, valamint megbeszéléseket folytatnak a testvérmegyei vezetőkkel az együttműködés kérdéseiről, további lehetőségeiről.